บีใหม่ กับ ความหวัง

รติ รัตติกาล

วันที่ 1 ธันว์ 13 00.00 น. ฝนหยาดไม่ขาดสาย แล้วมาหยุดเอาตอนประมาณ 14.00 น. ของวันเดียวกัน

วันที่ 2 ธันว์ 13 ฝนหยาดอีกแล้วตั้งแต่เช้า พริ้วพรายเป็นละอองเล็ก ๆ มองไกลออกไป เหมือนบางเขนเป็นเมืองในหมอก

ใครก็ไม่รู้ ให้ชื่อหนังสือรวมกลอนของชาวบางนี้ว่า "ฝนหยาด" ซึ่งมาหยาดล่าเอาจนเดือนธันวาคม หน้าหนาว ฝนจริงจึงหยาดเอาเสียจนลืมหูลืมตาไม่ขึ้น แต่หนังสือ "ฝนหยาด" จน 2 ธันวาคม แล้วก็ยังไม่เห็นหยาดสักที สงสัยว่าคนทำหลบไป "หยาด" กันอยู่แถวไหนก็ไม่รู้ ปล่อยให้คนอยากซื้อที่จะซื้อเอาไว้เอง หรือเอาไว้เป็นของขวัญบีใหม่อยากใช้ฝ่าเท้าน้อย ๆ ลูบหลังคนทำ

เอ่ยถึงบีใหม่ ก็ให้นึกถึงบีใหม่ที่กำลังจะมาถึง บีใหม่อันหมายถึง "...สิ่งที่ล่วงแล้วให้แล้วกันไป อย่าได้ผูกใจอาวรณ์ จับมือกันไว้ อวยชัย อวยพร สุขสโมสร เริงรมย์..." หรือ "...หมดสิ้นกันทีบีเก่า เรื่องทุกข์เรื่องเศร้าอย่าเขลาคิดมัน ตั้งต้นชีวิตกันใหม่ ให้มันสดใสสุขใหม่ทั่วกัน..." บีใหม่จึงอาจหมายถึง การควรแก่การหลงลืมในสิ่งเก่า ๆ และตั้งความหวังเอาไว้ในบีใหม่ ผมอยากทราบความหวังของใครหลายคนในบีนี้

หากผมจะถาม "ต้อย"—ผู้ชายรุ่นน้อง ซึ่งเป็นประธานชุมนุมวรรณศิลป์ คุณคนนี้ก็อาจจะตอบผมว่า "ผมหวังว่าจะได้เครื่องพิมพ์ดีดสักเครื่อง ตู้ใส่หนังสือสักตู้ และถ้าไม่ได้จริง ๆ ผมก็ขอเพียงเก้าอี้ซักสิบยี่สิบตัว เอาไว้หย่อนก้นกันบ้างเมื่อมีประชุม หรือพบปะกัน

ในหมู่นักเขียน, นักกลอน นี่ก็ขอทางปกครองไปแล้ว เห็นบอกว่าจะให้ แต่ก็ยังไม่รู้ว่า จะได้เมื่อไหร่?" เขาเป็นคนห่วงถึงที่ทำงานของชุมนุมถึงเพียงนั้น ออกจะเห่อเสียอีกด้วย ผมไม่ทราบว่า จะมีสักกี่คนที่เห่อตามเขา เห่อเพื่อสร้างที่ทำงานนั้นให้มีชีวิตชีวา เพราะปีนี้เป็นปีแรกที่เขาเหล่านั้นมีที่ทำงาน หลังจากที่ประธานชุมนุมนี้ 5 คนแรกวิ่งเต้นกันหนักหนา จนมาสัมฤทธิ์ผลในปีนี้ เขาจึงอยากให้ใครต่อใครมาเป็นสมาชิก มาเยี่ยมชุมนุม ว่าง ๆ ลอง ๆ ย่องไปดู "ของใหม่" ที่เขาได้มานั้นดูสิครับ ไปดูของใหม่ที่เขาเห่อกันนักหนา หากได้เห็นแล้ว ขออย่างเดียว อย่าได้ตกใจในความใหม่ของเรือนหลังนั้นก็แล้วกัน

หากผมจะถามพี่ 'พร้อม "หนุ่มหนวดทอง" ถึงความหวังในคราวปีใหม่นี้ พี่ 'พร้อม ก็อาจตอบว่า "ผมอยากเห็น 'วันหนึ่งผ่านไปเหมือนไร้ค่า' ของผม มีคนรู้จักให้มากกว่านี้ ผมอยากเห็นเขาเก็บมันห่อมัน ใช้กระดาษสีสวย ใช้ริบบิ้นมัด แล้วฝากให้คนที่เขารักที่สุดได้อ่าน ได้สัมผัส ร่วมกันซาบซึ้งในอารมณ์เดียวกัน โดยมีดนตรีแห่งอักขระเป็นสื่อกลาง ว่าแต่ว่า 'เกษตรสาร' ของผม คุณมีเรื่องลงบ้างไหม ด้านวิชาการน่ะ" ผมก็คงจะโปรยยิ้มแห้ง ๆ ให้พี่หนึ่งครั้งก่อนจากกัน ก่อนที่ผมจะเผลอตัวรับปากแล้วคอยหลบหน้าพี่ 'พร้อม อุตลุดทีหลัง

ลองกลายเข้าไปถามน้อง 'ชุดูบ้าง ก็อาจจะได้คำตอบว่า "อยากเห็นนักกลอนเกษตรซ้อมมาก ๆ เวลาแข่งกลอนจะได้สนุก มือฉันท์ มือโคลง หาตัวได้ลำบาก คนเขียนกาพย์ก็เห็นจะต้องจับเอาพวกเก่า ๆ นี่แหละเขียน แต่มือกลอนเห็นจะพอมีบ้าง จะลำบากหน่อยก็ตรงที่จะต้องคอยไล่ตามจับตัวน้องใหม่แต่ละคนมาซ้อม เพราะส่วนมากอายรุ่นพี่ กลัวรุ่นพี่จะซ้อมแพ้รุ่นน้อง..." ที่ 'ชุต้องพูดอย่างนี้เพราะเธอเป็นหัวหน้าทีมนักกลอนชาวบางเขียว ซึ่งคาดว่าจะส่งนักกลอนร่วมสนุก ในการแข่งขันกลอนสดชิงถ้วยพระราชทานที่กำลังจะมาถึง กลอนของเธอกินใจหลายหนุ่ม ไม่เชื่อลองอ่าน "ฝนหยาด" ดูบ้าง

และถ้าหากผม 'วิทย์ ผมคาดว่า เขาคงจะประยิ้มชุ่มฉ่ำตรงสองพวงแก้ม จากนั้นเขาจะรอให้แสงสะท้อนตรงหน้าผากหมดไป แล้วจึงจะกล่าวว่า "ความหวังสำหรับคนที่สมหวังนั้น ไม่มีอะไรมากนักหรอกครับ ผมหวังว่า หนังสือปริญญาบีนี้คงสวยกว่าทุกปี เรื่องยุ่ง ๆ คิดว่าคงไม่มี คนรวบรวมวิจารณ์ ทั้งขัดเกลาแก้ไขสำนวนก็มีแล้ว มือถ่ายภาพดี ๆ อัดภาพเก่ง ๆ พี่ก็รู้อยู่แล้วว่า รุ่น 27 หาได้ไม่ยาก นี่ผมก็เริ่มประกาศให้เพื่อน ๆ รีบไปถ่ายรูปลงหนังสือปริญญาแล้ว พี่คอยดูก็แล้วกัน อีกอย่างก็คือ ผมหวังจะเขียนเรื่องสั้นที่ดีที่สุดสักเรื่อง ตอนนี้กำลังหาวัตถุดิบ แต่ก็ยังไม่ถูกใจ ผมสังหรณ์ว่าผมกำลังจะเขียนเรื่องอย่างที่ว่านี้อยู่แล้วเทียวหละ คิดว่า หากผมได้ไปเที่ยวอีสาณ หรือแถบชนบทสักครั้งก็เห็นจะสำเร็จแน่"

ถ้าเห็น 'วิทย์ ก็น่าจะเห็น 'เดช คนรูปร่างสูงโปร่งและผิวขาว ผู้สันทัดทั้งการขีดเขียน และการทำหนังสือในระดับอุดมศึกษา เขาก็น่าจะว่า "พี่คอยดู 'ฝนหยาด' ที่ผมทำสิครับ ไม่ว่าจะเป็นการดัมมี่ ตัวอักษร สีสรรค์ หรือแม้แต่ภาพลายเส้น ผีมือของสุดใจ นพวารุมาศ ทุกอย่างเป็นของคนเกษตรล้วนเรารวบรวมนักกลอนหนุ่มสาวไว้ถึง 15 คน มีผลงานมากกว่า 150 ชิ้น ซึ่งยังไม่มีใครทำได้มโหฬารขนาดนี้ กระดาษหรือครับ กระดาษปอนด์ซีครับ เหมาะแก่การทนุถนอม สำหรับคนรักถึงคนรัก หากยังไม่ซื้อ ก็คงจะรู้จักกับคำว่าเสียดายก็คราวนี้ ความหวังของหัวใจ ? พี่หมายถึงอะไรครับ ผมไร้เดียงสาเกินกว่าจะรู้ถึงบั่นหานี้ แล้วพี่ละครับ ความหวังในปีใหม่เป็นยังไง ?"

รติ รัตติกาล ปรายตามองออกไปไกล มองอะไรก็ไม่อาจรู้ เพราะตัวเขาเองก็ดูจะไม่รู้เช่นกัน (มาดงามถึงเพียงนั้น) ยิ้มหยันสำหรับตัวเองหนึ่งครั้ง แล้วว่า

"ความหวังคือความโหดร้ายอย่างหนึ่ง ที่มันฆ่ามนุษย์ตรงหัวใจ ผมเกลียดมัน แต่ผมก็ยังมีความหวังมีมัน และผมกับความสมหวังนั้น ก็ดูแทบจะไม่ได้พบกันเลย-ความสมหวัง... น่าหัวเราะ ..แต่มันก็ไม่ขำนะครับ ผมเองก็เกลียดตัวเองที่มีความหวังนับครั้งไม่ถ้วน มีเพื่อที่จะให้มันผิดพลาดหวังลงไปนับครั้งไม่ถ้วนเช่นกัน เหตุนี้ผมจึงเกลียด

ปีใหม่ คุณว่าปีใหม่มีอะไรที่มันใหม่ขึ้นมาบ้างสำหรับคุณ ถ้าความใหม่นั้นเป็นเสื้อผ้าอาภรณ์ รถ บ้าน ความรู้ หรืออะไรเทือกนี้ ผมไม่เถียงหรอกว่าคุณได้มันขึ้นมาจริง แต่สำหรับผม ปีใหม่มีความหมายถึงการลืมสิ่งเก่า ๆ แล้วมาตั้งต้นความหวังกันใหม่ เห็นไหมครับ ความหวังอีกแล้ว ปีใหม่จึงเปรียบเหมือนตัวลอกลวงที่มนุษย์อุปโหลกมันขึ้นมาเพื่อฉลองมันสักที ยกย่องมันให้เลิศเลอ หยุดงานทั้งสิ้นทั้งปวงเพื่อมัน เพียงเพื่อให้มันมาหลอกเราอีกทีหนึ่ง หลอกให้ลืมความหลัง (อันเปรียบเหมือนลืมบทเรียนที่ซื้อมาได้โดยความผิดพลาด บางครั้งหมายถึงน้ำตา หรือชีวิต) แล้วหลอกให้ตั้งความหวังขึ้นมาใหม่ เพื่อให้มันผิดพลั้งลงไปอีก แล้วจะได้ลืมมันอีกเพื่อจะได้ตั้งความหวังหลอกตัวเองอีกในปีใหม่ถัดไป มนุษย์เรานี้ขลาดต่อความจริงถึงเพียงนั้น ดังนั้นปีใหม่สำหรับผม มันจึงมีความหมายถึงความเกลียดชัง เกลียดชังตัวเองที่ยังคงเป็นมนุษย์ขี้ขลาดเหล่านั้นอยู่ อดที่จะพยายามลืมความหลังให้ได้ และอดที่จะแอบหวังเอาไว้อีกไม่ได้ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าตัวโดนมันหลอกอีกแล้ว—ปีใหม่ และมันยังมีความหมายสำหรับผมอีกตรงที่การมีปีใหม่อีกครั้งก็เท่ากับผมได้ดูละครชีวิตฉากใหญ่อีกหน—ชีวิตของคนอื่น และแม้กระทั่งของตัวเอง เช่นว่า ได้ดูความสมหวังของคนบางคนที่มันบ่งบอกออกทางดวงตาและท่วงท่าความสมหวังบนความผิดหวังของใครบางคน–และแม้แต่ความผิดหวังของผมเอง..."

มันเป็นคำพูดยาวเหยียดที่ดูจะได้ใจความ อย่างที่อาจหาญจะเรียกได้ว่า "ปรัชญา" หรืออย่างที่ไม่ได้ใจความ อย่างที่เขาเรียกว่า "สุนัขไม่รับประทาน" แต่เจ้าตัวดูเหมือนไม่ได้ใส่ใจนัก นอกจากถอนหายใจเฮือกใหญ่ แล้วเดินไปลูบคลำสูทพร้อมตัวออกจากตู้เสื้อผ้า ฮัมเพลงในจังหวะแทงโก้ แล้วเขาก็ขยับลีลาของสะเอว ปลายเท้า และช่วงไหล่ตามจังหวะนั้น ยืกยักอยู่ไปมา สุดท้ายจึงเอื้อนเป็นบั๋จฉิมวากย์ว่า

"ซ้อมเท้าเอาไว้ เผื่อมีโอกาสกับนิด....."

ดูเขาช่างลืมไปว่า เขาเกลียดความหวัง—ก็เขาเพิ่งพูดอย่างนั้น คนระยำ